

Workshop om kommuneplanen

OPPSUMMERINGSRAPPORT

Av **TINKR** og Prosessarbeid

Innhold

Del 1: Bakgrunn & oppsummering	3
Bakgrunn	3
Oppsummering av signaler fra våren 2021	4
Viktigste signal fra workshopen 16. juni 2021	5
Mer om workshopen 16. juni 2021	6
Del 2: Innspill på workshopen 16. juni 2021	7
Økt 1: Er essensen fanget – og er det noe som mangler?	7
Økt 2: Signaler om overordnet målstruktur	7
Økt 3: Introduksjon til arealstrategi	11
Økt 4: Innspill til veien videre	11
Del 3: Vedlegg	13
1. Fra Menti.com: Har vi fanget essensen?	13
2. Fra møtechat: Innspill etter introduksjon til arealstrategi	17
3. Fra Menti.com: Hva er de tre viktigste tingene vi må ta med oss i arbeidet videre?	18
4. Fra Menti.com: Hva ønsker dere å få mer informasjon om / gå mer i dybden på?	20
5. Fra Menti.com: Hvilke forventninger har dere til samlingen i august?	22
Presentasjon: Føringer og resultater, eksempler fra andre kommuner.	24
Presentasjon: Introduksjon til arealstrategi	26

Del 1:

Bakgrunn & oppsummering

Bakgrunn

I oktober 2021 skal kommunestyret i Nittedal behandle overordnede styringsmål/satsingsområder for kommuneplanen som skal vedtas i 2022. Et sentralt spørsmål er hvordan FNs bærekraftsmål kan integreres i det videre arbeidet.

I forkant har kommunen kjørt en bred og involverende prosess. Viktige aktiviteter har vært spørreundersøkelse blant innbyggere og skoleelever samt konferanse med politikere og deler av administrasjonen (POD 2021). [Se kommunens nettside for sammendrag av de ulike medvirkningsaktivitetene.](#)

16. juni 2021 samlet representanter fra kommunestyre, hovedutvalgsmedlemmer, rådsledere samt administrativ ledelse, ansatte og tillitsvalgte seg til workshop. Målene var å komme videre rundt overordnet målstruktur og øke kunnskapen om arbeidet med arealstrategi.

På grunn av covid-19 ble workshopen gjennomført digitalt, med rundt 50 deltakere samt to eksterne prosessveiledere fra Prosessarbeid AS og Tinkr AS. Denne rapporten er skrevet av prosessveilederne, og speiler våre observasjoner på konferansen.

Rapporten består av tre deler:

- Del 1 gir en overordnet oppsummering av signaler som har kommet så langt i prosessen.
- Del 2 oppsummerer innspillene fra workshopen 16. juni 2021, med hovedvekt på overordnet målstruktur.
- Del 3 inneholder vedlegg med detaljerte innspill på workshopen 16. juni 2021 samt presentasjonene som ble holdt.

Oppsummering av signaler fra våren 2021

Fra spørreundersøkelser og workshoper/konferanser våren 2021.

Prioriterte bærekraftsmål, på tvers av innbyggere, barn og unge, politikere og administrasjon:

Viktigste FN-mål for NK – jf involvering

	POD 19 APRIL	Administrasjonens Workshop 11.3	Innbyggerundersøkelsen	Skole-involvering Barn og unge	Ungdomsrådet
1 Utrydde fattigdom					2
2 Utrydde sult				2(1)	
3 God helse og livskvalitet	1	1	1	1	1
4 God utdanning	1	1	1	1	1
5 Likestilling mellom kjønnene				1	
6 Rent vann og gode sanitærforhold			1		1
7 Ren energi til alle					
8 Anstendig arbeid og økonomisk vekst	2	2	1		
9 Industri, innovasjon og infrastruktur	2		2		
10 Mindre ulikhet					
11 Bærekraftige byer og lokalsamfunn	1	1	1		2
12 Ansvarlig forbruk og produksjon			2		2
13 Stoppe klimaendringene	1	1	1	1	1
14 Livet i havet					
15 Livet på land				1	
16 Fred, rettferdighet og velfungerende inst			2		
17 Samarbeid	1	1	1	2	1

(Illustrasjon: Nittedal kommune)

Fra POD 2021

Grep for å gjøre FNs bærekraftsmål førende for utviklingen av Nittedal fram mot 2035:

- Nye/oppdaterte styringsmål – koblet til FNs bærekraftsmål.
- Kommune 3.0 – tett dialog og felles problemløsning.
- Bred satsing på klima og bærekraft.
- Styrking av folkehelse, nærmiljøer og livskvalitet.

Fra POD 2021:

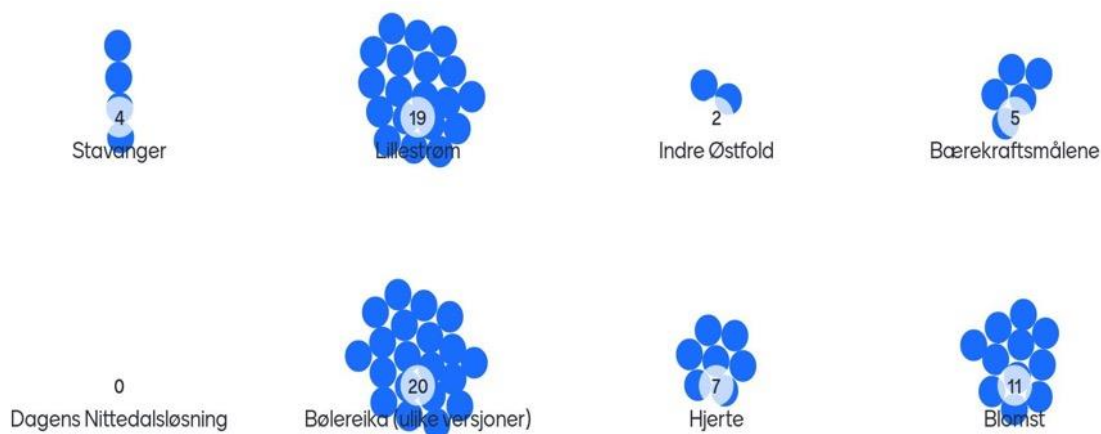
Forutsetninger for å få til dette:

- Innbyggerperspektivet står sentralt i utviklingsarbeidet.
- Innbyggerne ønsker å bidra og har reelle muligheter til dette.
- Barn og unge er tett involvert i arbeidet.
- Politikere, administrasjon, næringsliv og frivillige drar i samme retning.
- Kommunen tør å tenke utenfor boksen og jobbe med innovasjon og digitalisering.

Viktigste signal fra workshopen 16. juni 2021

Flertallet av deltakerne ønsket seg et rammeverk med prioriterte satsingsområder som man så bygger helheten rundt, for eksempel gjennom å vektlegge de mest relevante av FNs bærekraftsmål. Dette måten å strukturere målarbeidet på likhetstrekk med Lillestrøm kommune sin modell. Les mer om dette på side 7-10.

Av modellene dere har fått presentert, hvilken anser du som mest aktuell for Nittedal?

Mer om workshopen 16. juni 2021

Programkomiteen bestod av ordfører, varaordfører, rådmann, fire deltakere fra administrasjonen samt to eksterne prosessveiledere. De detaljerte målene for workshopen var:

- **Overordnet målstruktur:** Deltakerne gjør seg opp en mening om hva som er en hensiktsmessig måte å innrette dette arbeidet på i Nittedal. Administrasjonen får en overordnet beskrivelse av hvor vi vil og signaler om en retning å jobbe videre ut fra når det gjelder rammeverk.
- **Arealstrategi:** Deltakerne får økt kunnskap om formålet og arbeidet med arealstrategi og bedre forutsetninger for å bidra i det videre arbeidet.

I tillegg var det viktig at

- det var en rød tråd fra tidligere arbeid til det vi gjør på denne workshopen
- deltakerne opplevde retning og framdrift
- deltakerne ble motiverte til å jobbe videre med kommuneplanen

Det er et prosessorientert tankesett som ligger til grunn for målsetningene og utformingen av workshopen, der innsikt, refleksjon/utforskning og dialog står sentralt. Denne rapporten må ikke leses som en konklusjon, men som en dokumentasjon og observasjon av det som foregikk på workshopen.

Det kan også være verdt å merke seg følgende:

- Svarene på spørsmål og avstemminger var i hovedsak anonyme. Unntaket er innspill eller svar i møtechaten. Disse er anonymisert i dokumentasjonen.
- Samme deltaker kan ha gitt flere innspill på hvert spørsmål under øvelsene med fritekstsvaret i Menti. Det er ikke kjent hvor mange innspill hver enkelt har gitt på hvert spørsmål.

Del 2:

Innspill på workshopen 16. juni 2021

Økt 1:

Er essensen fanget – og er det noe som mangler?

Workshopen startet med en oppsummering av prosessen så langt, både når det gjelder prioriteringen av hvilke bærekraftsmål som er viktige og grep som må gjøres for å gjøre FNs bærekraftsmål sentrale i utviklingen fram mot 2035. Etter å ha diskutert oppsummeringen i grupper svarte deltakerne på om essensen er fanget, eller om det er sentrale områder som mangler.

Den overordnede tilbakemeldingen var at essensen i stor grad var fanget opp. Flere poengterte at den involverende prosessen i forkant har vært positiv, og at det er viktig å fortsette arbeidet med å lytte til innbyggerne. Det kom også innspill på at det er et stort materiale og behov for å prioritere og konkretisere.

Det ble nevnt konkrete temaer som var savnet i underlaget så langt: Begrepet aldersvennlige samfunn, fokuset på næringsutvikling samt inkludering. I tillegg kom det flere kommentarer om behovet for økt kompetanse om hva som er de største klimautfordringene, både globalt og lokalt, samt hva som skal til for å redusere utslipp. Nittedalsidentiteten sin rolle i arbeidet ble også trukket fram. Svarene kan leses i sin helhet i vedlegg 1.

Økt 2:

Signaler om overordnet målstruktur

Kommuneplanen skal være et styringsredskap for kommunen. Den skal ta opp i seg utfordringer og muligheter samt hvordan kommunen skal jobbe med dette. Det er ingen fasit på hvordan dette skal gjøres, verken prosessuelt eller strukturelt. Den politiske prosessen og medvirkningsarbeidet frem til en endelig kommuneplan er definert i planprogrammet. Når det gjelder strukturen på kommuneplanen er det flere mulige løsninger. For at prosessen videre skal bli så effektiv som mulig, og for å sikre at det administrasjonen presenterer er i tråd med kommunens behov, var det ønskelig med signaler og innspill som kan legge rammene for det videre arbeidet. Å få disse signalene var som nevnt en av målsettingene med workshopen 16. juni.

I forkant ble det sendt ut et notat som handlet om ulike tilnæringer til målarbeid. Med utgangspunkt i dette notatet holdt samfunnsplanlegger Kai Lindseth en presentasjon der han gikk gjennom ulike tilnæringer for hvordan dette kan gjøres.

De tre hovedretningene som ble lagt frem var:

- I. Beholde dagens målstruktur og justere/endre samfunns-/styringsmålene.
- II. Velge ut 3-5 satsingsområder. Deretter vektlegge de viktigste og mest relevante av FNs bærekraftsmål i forhold til valgte satsingsområder.
- III. Erstatte dagens samfunns-/styringsmål med alle/eller noen av FNs bærekraftsmål og gjøre de til Nittedals egne mål.

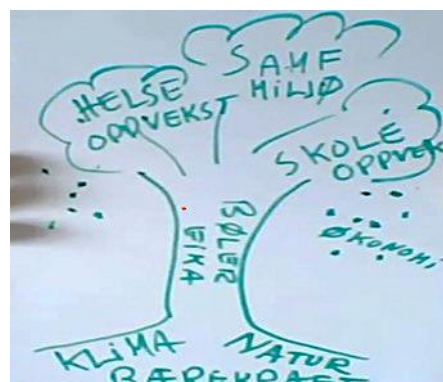
Deltakerne fikk eksempler på hvordan kommunene Lillestrøm, Indre Østfold og Stavanger har valgt å organisere sitt kommuneplanarbeid.

Deretter gikk de i grupper for å diskutere og lage visuelle skisser på hvilken innretning de anså som mest aktuell for kommunen. Dette er å regne som foreløpige skisser til inspirasjon for kommunen i det videre arbeidet. Her er forslagene till de 6 gruppene:

Gruppe 1

Gruppen lot seg inspirere av alternativet der en valgte seg 3-5 satsingsområder, illustrert slik:

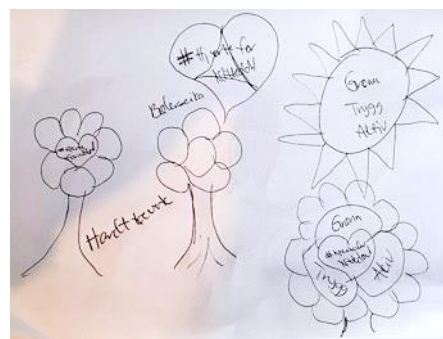
Skissen viser treet Bølereika, som består av forskjellige deler som alle har ulik betydning: Røttene illustrerer bærekraftsmålene, greinene er styringsmål/satsingsområder og nøtter/blomster er resultater/økonomi. Bølereika er et kjent identitetssymbol i kommunen i så måte en konkret og kjent illustrasjon.

Gruppe 2

Også gruppe 2 lot seg inspirere av å velge satsingsområder, illustrerte med Bølereika:

De utformet kronen i treet til et hjerte som inneholdt hashtaggen #hjerdefornittedal. De la også vekt på at stammen i eika består av hardt treverk, noe som illustrer et solid byggverk. Gruppen landet ikke helt på den endelige versjonen, men eksperimenterte med ulike plasseringer knyttet til tre verdier: Grønn, Trygg og Aktiv.

Gruppe 3

Denne gruppen laget et forslag med utgangspunkt i Lillestrøm sin modell:

Den består av et hierarki med en overordnet visjon. Deres eksempel var:

«Stolt Nittedalsidentitet.
Der storby møter marka».

Under har man 5 satsingsområder:

- Klima og miljø
- Livskvalitet hele live
- Utdanning og (nytt) næringsliv
- Bygde- og lokalsamfunnsutvikling
- Samhandling (kommune 3.0, frivillighet og lokaldemokrati)

Under disse 5 målene bør man så legge inn delmål og vise hvordan bærekraftsmålene kan inngå.

Nittedal – Lillestrøm modellen
Hele livet
FN's bærekraftsmål – for eksempel 3 – 4 – 10 – 15
Målet – Nittedal skal..... - sette opp til hvilket år
Virkemidlet ramses opp her
Delmål – sette opp tid for delmålet

Gruppe 4

Her valgte gruppen å illustrere uttrykket “med hjerte for Nittedal” og lage et hjerte som inneholdt verdier som er viktig for kommunen.

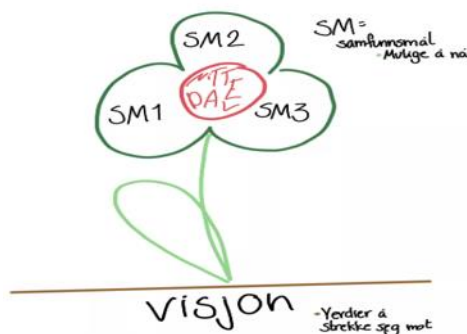
Under hjertet ligger en visjon eller en beskrivelse av hva kommunen skal være. Over ligger en ambisjon om hvordan dette skal oppnås: Sammen. Inne i hjertet ligger verdiene som er viktig for kommunen. Ut fra hjertet stråler 4 hovedområder: Mestre hverdagens krav, stoppe klimaendringene, bærekraftige lokalsamfunn og utdanning.

Gruppe 5

Gruppe 5 valgte å illustrere målet med en blomst:

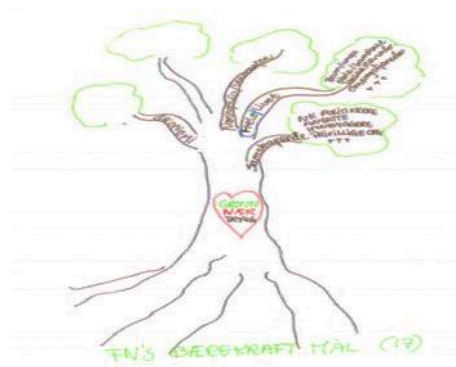
Til grunn for blomsten ligger kommunens visjon, som skal være det kommunen skal strekke seg mot i planperioden. Kronbladene til blomsten er målbare samfunns mål.

Gruppe 6

Også gruppe 6 har blitt inspirert av Bølereika.

I denne versjonen er FNs bærekraftsmål røttene. Stammen illustrerer det trygge, nære og grønne, mens grenene er de ulike satsingsområdene. Bladene illustrerer ulike målgrupper.

Oppsummering av gruppearbeidene

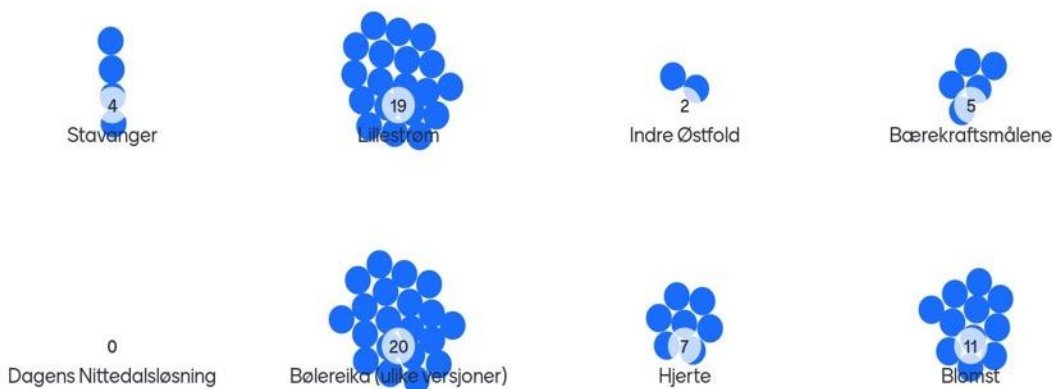
Det er særlig tre ting som er merkbart fra gruppearbeidene:

For det første har samtlige grupper tatt utgangspunkt i alternativ B fra presentasjonen, altså en modell der man velger ut et gitt antall satsingsområder som man bygger helheten rundt. Dette er også den som Lillestrøm har valgt å legge til grunn for sin modell.

Videre ser vi at de fleste gruppene har illustrert modellen sin som et tre eller en blomst. Altså en dynamisk og vital helhet hvor de ulike delene naturlig henger sammen. Til sist ser vi at behovet for en overordnet målsetting eller en grunnleggende visjon kommer til uttrykk, om enn i litt ulike former.

Vi ba til slutt deltakerne velge blant de presenterte modellene for å gi et signal om hvilken innretning de ønsker. Her var det en svært tydelig tendens: Bølereika og Lillestrømmodellen får en klar overvekt av stemmene. Disse to modellene bygger begge på alternativ B. Vi ser også at dagens Nittedalsløsning er den eneste som ikke har fått en eneste stemme:

Av modellene dere har fått presentert, hvilken anser du som mest aktuell for Nittedal?

Økt 3:

Introduksjon til arealstrategi

Deltakerne fikk til slutt en introduksjon til arbeidet med arealstrategi av fungerende enhetsleder plan, byggesak og geodata, Sissel Pettersen. Hovedvekten var på formål og videre prosess. Målet var å styrke deltakernes forutsetninger for å kunne bidra i det videre arbeidet. Etter innlegget gav deltakerne som ønsket det tilbakemelding på spørsmålene:

- Hvilke erfaringer har dere med tidligere arealprosesser, som det er nyttig å bruke nå?
- Hva blir viktig i den videre prosessen?
- Er det noe dere trenger å få svar på rundt videre prosess?

Svarene går både på konkrete problemstillinger samt videre prosess, og kan leses i sin helhet i vedlegg 2. Det er spesielt viktig å merke seg behovet for god informasjon i det videre arbeidet, slik at man vet når muligheten for å påvirke er til stede.

Økt 4:

Innspill til veien videre

Avslutningsvis kunne deltakerne komme med refleksjoner og innspill rundt disse spørsmålene:

- Hva er de 3 viktigste tingene vi må ta med oss videre?
- Hva ønsker dere å få mer informasjon om / gå mer i dybden på?
- Hvilke forventninger har dere til samlingen i august?

En tydelig tilbakemelding var at arbeidet rundt overordnet målstruktur må ha kommet videre til samlingen 26. august, og ha blitt konkretisert og systematisert. Samarbeid og fortsatt involvering av barn og unge var også stikkord som gikk igjen. Ord som "tverrpolitisk samarbeid" eller "enighet" ble nevnt av flere. Nittedalsidentiteten blir også trukket frem i forbindelse med videre prosess, sammen med ord som verdier og visjon.

Når det gjelder arealstrategi, kom det en rekke konkrete spørsmål og innspill innenfor temaene utbygging og arealbruk, samferdsel og sentrumsutvikling. Det er behov for å gå mer i dybden på hvor stort handlingsrommet er, hvilke muligheter som finnes samt hvilke konsekvenser ulike alternativer kan få. Det ble også meldt behov for god informasjon og involvering i den videre prosessen.

Det melder seg også flere behov for kunnskap innenfor klima og miljø, for eksempel om tilstanden til naturen i Nittedal kommune og hva som skal til for redusere utslipp.

Svarene på disse spørsmålene kan leses i sin helhet i vedlegg 3, 4 og 5.

Drammen, 1. juli 2021

A handwritten signature in blue ink that reads "Målfrid Jordet Ågotnes". The signature is written in a cursive style with a small 's' at the end of the last word.

Målfrid Jordet Ågotnes, Prosessarbeid AS

A handwritten signature in blue ink that reads "Anders Wengen". The signature is written in a cursive style with a long horizontal flourish at the end.

Anders Wengen, Tinkr AS

Del 3:

Vedlegg

Fritekstsvar fra www.menti.com eller møtechat:

1. Fra diskusjon i grupper: Har vi fanget essensen?
2. Innspill etter introduksjon om arealstrategi.
3. Hva er de tre viktigste tingene vi må ta med oss i arbeidet videre?
4. Hva ønsker dere å få mer informasjon om / gå mer i dybden på?
5. Hvilke forventninger har dere til samlingen i august?

Presentasjoner:

- Føringer og resultater, eksempler fra andre kommuner. Ved samfunnsplanlegger Kai Lindseth.
- Introduksjon langsiktig arealstrategi. Ved fungerende enhetsleder plan, byggesak og geodata Sissel Pettersen.

1. Fra Menti.com:

Har vi fanget essensen?

Ja!

Ja

Ja

Oppsummeringen er bra, og det har vært et godt arbeid i forkant som har satt fokus på involvering!

Ja

Ja

Ja, mye bra. Det var ønskelig med noe mer forskningsrapport fremlagt ift hva som globalt er de største utfordringene

Ja

Ja

Mye er fanget opp, men det er mye dokumentasjon og vanskelig å holde oversikt

Ja! Utfordringen er mer at dette er veldig omfattende, og at det må "ned i trakta" og bli mer prioritert, og konkret etter hvert.

Ja, vil si at oppsummeringen har fanget essensen.

Ja, samskaping, 3.0, satse på klima og miljø

Ja

Ja.

Ja jeg mener det. T tror vi er på rett vei

Ja, stort sett.

Ja, hvis essensen er at "alt" er viktig

Vi er på rett vei om vi forsetter og høre på innbyggere ser på hva de vektlegger. Hvordan skal vi samspill bedre med innbyggerne raskere endring

Ja, gode levekår , ren natur, god skole

Ja vi bør ta konsekvensen av de innspillene vi har fått og bygge på dem

Aldersvennlig samfunn og de utfordringene som er knyttet til å leverer gode tjenester med mindre penger, færre folk til å jobbe og mange flere eldre

Utfordrende å finne "essensen" i et så stort grunnlag, men ja.

Ja, samskaping, klima og miljø

Ja

Ikke helt. Jeg savner en tydelighet rundt hvilken funksjon de strategiske styringsmålene / satsingsområdene skal ha.

Dette går på identitet og det som skal være eller er spesielt med Nittedal.

Ja, men kan ha enda mer fokus på stolt nittedalsidentitet og lokale arbeidsplasser. Hvilket næringsliv vil vi ha?

Vi mangler det faglige grunnlaget for Nittedal

Vi må ikke glemme at vi står over noen utfordringer - vi skal ha gode tjenester - og ikke minst god økonomi.

Mye er fanget opp men næringsutvikling og hva med vil videre på det området bør bedre frem i diskusjonen

Ja, viktig nå framover e å foreta gode prioriteringer og etterhvert snevre inn

I det store og hele, men for å møte bærekraftsmålene, så må nok noen flere inn, gjerne som delmål.

Ja, i stor grad, viktig å være samstemte om de overordnede målen

Viktig hva som er unikt for Nittedal,

Hav mangler, men hvordan skal folk vite at mikroplast fra RV4 og gummigranulat i Nittedal havner i havet?

Vi må fylle innspillene med spesifikt og forståelig innhold slik at vi prioriterer og ikke alt blir overordnet

Viktig å gjøre valg som egner seg inn i en helhetlig styringsmodell

Essensen er fanget opp fra unge og voksne.

Styringsmålene bør være færre.

Samskapende , hele livet, grøt, økonomi

Mye bra,

-Savner «aldersvennlig samfunn» fra nasjonale føringer som begrep i grunnlagsdokumentene

-Kommunen står foran betydelige utfordringer i å planlegge tjenesteutvikling med økte behov og reduserte rammer, dette utfordringsbildet bør frem

Natruvagnlige miljø må klargjøre hva som er nødvendig. Vi kan ikke bare la oss og innbyggerne gjette hva som er viktig

Vi mente at essensen var fanget. Det ble videre diskutert om hvordan Nittedal er i 2035. Får vi en by på Mo eller mer fragmentert bebyggelse som i dag. Hvordan blir fremtidens eldreomsorg? Stort inntog av roboter?

Stolthet kan også gå på tilknytning og entusiasme for eget lokalmiljø

Identitet utvikler seg dels av hvordan folk har det i det daglige med miljø, nærhet, relasjoner osv.

Livskvalitet omfatter mye mer enn helse, men også opplevelser, kultur, idrett og aktiviteter.

Vi bør kartlegge hva er de viktigste bevaringspunktene i Nittedal

Samskaping krever også at kommunen er klar til å samhandle raskt med innbyggerne

Bør kanskje fjerne begrepet stol i stolt nittedalsidentitet og erstatte det med noe annet

Savner kanskje mer vekt på inkludering?

Både vi og befolkningen burde fått en faglig innføring i hva som er nødvendig av tiltak for å nå reduksjon i utslipp som tilsvarer maks 1,5 grader økning

Vet folk i Nittedal hvilken natur som er truet, hvilke dyr som er blitt borte eller blitt færre av? Hvis de ikke vet det og vi ikke vet det - hvordan kan vi som kanskje tror at alt er ok her i kommunen velge tiltak?

2. Fra møtechat:

Innspill etter introduksjon til arealstrategi

Spørsmål: Hvilke erfaringer har dere med tidligere prosesser, som det er nyttig å bruke nå? Hva blir viktig i den videre prosessen? Er det noe dere trenger å få svar på rundt videre prosess?

Svar som gikk på konkrete problemstillinger

- Nasjonale myndigheter er uforutsigbare ift. veiutbygging og tilrettelegging for sentrumsutvikling og 80/20.
- Tenke arealstrategi sammenheng med å sikre nødvendig sosial infrastruktur,
- Et sentralt spørsmål er hvor hardt skal man binde seg til masta? Her er det ulike og tildels motstridende hensyn
- Viktig å ha krav i PBL som ramme for denne prosessen.
- Viktig å prøve å tenke langt fram. Hva kan skje også etter den nærmere tiden, slik at man prøver også å ta hensyn til det
- Må sikre sosial infrastruktur der vi bygger ut.
- Vi trenger konkrete delmål for å sikre at vi når ei ren elv
- Gamle reguleringsplaner konsekvens
- Lite hensyn til konsekvensene.
- Sentrumsutvikling er viktig
- Vi trenger å lære hvor mye klimagassutslipp som Nittedal kutter hvert år - og hvor mye kreves for at vi skal nå målet om maks 1,5 gradersøkning i temp.
- Vi trenger å vite hvilken natur er viktigst å restaurere i Nittedal
- Planlagt arealbruk på Mo fra enkelte er ikke forenlig med FN`s Bærekraftsmål. Hvordan løser de dette?

Svar som gikk på videre prosess

- Tydelig beskjed på når påvirkingsvinduet er åpent.
- Det er viktig at arbeidet som legges ned i prosessen blir igangsatt og gir resultater.
- Utbyggere er i ulik grad aktive for å fremme sine innspill. Må sette oss inn i alle innspill og se disse i sammenheng.
- Ofte vanskelig å sikre at medvirkningen gir reelle resultater - gylden mulighet for å sikre dette nå
- Tørre å være kreativ og åpne opp nå i starten, slik at vi ikke stagnerer i detaljer. Systematisering og detaljer kommer etterhvert.
- Gruppearbeid - workshop gir mye

- Inspirerende å være med på gode prosesser som gir synlige resultater
- Kraftfulle spørsmål - hva er det vi virkelig ønsker svar på! Viktig å snu problemstillinger - hva er hindringene våre og hva er løsningene
- Krever mer arbeid og tid en hva som forventet.
- Verdi- og visjonsarbeid er tidkrevende, men viktig og nyttig! Det er der vi skiller oss fra omverdenen og kan skape vårt eget.

3. Fra Menti.com:

Hva er de tre viktigste tingene vi må ta med oss i arbeidet videre?

Involvering , langsiktig , enighet

Samarbeid, konkretisering

Vi må lage som som gir tverrpolitisk enighet.

En klar visjon, samarbeid, og fokus på bærekraftsmålene

Medvirkning fra innbyggere, sikre kulturminner, sentrumsutvikling

Arbeid med prioritering av samfunns mål / satsningsområder er mulig å underbygge med visjon/verdier/identitet

Implementere bærekraftsmålene i reelle, korrekte valg.

Ganske unisont signal om satsingsområder som tilnærming

Våge å satse på innovasjon

Samarbeid, innbyggerne, langsiktig

Involvering, samarbeid, tverrpolitisk enighet

Sikre bredt samarbeid, høre på ungdommen

Aldersvennlig samfunn, samskaping for å nå målene og prioritering

Viktigheten av at vi må prioritere. Vi kan ikke favne alt - hva er viktigst, og hva er mindre viktig nå?

En tydelig beskrivelse av det unike for Nittedal

Mål som inspirerer

Konkret og praktisk

Våge å gjøre tydelige valg

Tverrpolitisk samarbeid

Underbygge tilhørighet, bruke bærekraftsmålene, tenke nytt rundt mål og visjon

Samfunns mål er viktigere enn organisasjonens mål i arbeidet med kommuneplanen. Bærekraftsmålene støtter opp om dette.

Ivareta signalene fra innbyggere og barn og unge

Skape en omforent strategi på tvers av politikk -administrasjon

Tydelig at man ønsker både en levende grafisk form kombinert med systematisk oppsett av tydelige mål, eik + Lillestrøm

Bærekraftsmål 6,13, 14, 15 er det alt annet hviler på - må ha gode mål

Bærekraftig omstilling - Ikke spare så mye at tjenestene blir dårlige

Samarbeid og høre på barna - det er deres fremtid

Samarbeid i alle ledd

Tørre å våge å prioritere

Jordvern

Se sammenheng mellom samfunns mål, sosial infrastruktur og arealbruk

Unngå utvannende kompromisser for å få med absolutt alle

Natur - situasjonen i Nitelva og skogen - hvor mye fungerende naturskog har vi

Konsekvens av målene i forhold til eksisterende

Mulighetene vi har til å utvikle hele Nittedal og kan vi omgå 80/20 regelen.

På hvilken måte skal resultatene fra disse workshopene brukes videre?

Grønn grense, hva som kreves av samferdsel kan jo utbygges,

Vi trenger kunnskap om naturens tilstand

Fortetningsveileder

Klimaregnskap og klimakunnskap

4. Fra Menti.com: Hva ønsker dere å få mer informasjon om / gå mer i dybden på?

Samferdselsløsninger bane og veg.

Kommer ikke på noe nå.

Estetisk utvikling av bygda. Type formingsveileder

Prosess

Hvilke handlingsrom har vi?

Hvordan grønn grense skal settes (bruke veilederen)

Oversikt over gjeldende utfordringer som må konkretiseres i arealdelen

Se på andre randsonekommuner som har definert grønn grense

Hvordan kan sentrum utvikles? Hvilke muligheter har vi dersom sløyfa ikke kan realiseres?

Ønsker tydelig beskjed om når påvirknings-vinduet er åpent.

Grønn grense må settes slik veileder angir

På hvilken måte skal resultatene fra disse workshopene brukes videre?

Rv 4 og trafikk gjennom bygda

Visjonsprosess. Definere et felles grunnlag, noe som peker retning.

Handlingsrommet

Estetikk og formingsveileder. Hva skjedde i Kruttverket? Skytta et helt annet resultat.

Klima og miljø!

Visjonsprosess

Deler av planlagt utbygging strider med bærekraftsmålene. Hvordan løses dette?

Lære hva som er viktigst å forbedre i Nittedal

Vi må klare å bli mer konkret og starte en slags prioritering. Til det blir det viktig å lande målene våre.

Hva er de viktigste bevaringspunktene i Nittedal

Betydningen av arealplanen hva er kostnaden om mange nye områder på infrastruktur skatteinntektene

5. Fra Menti.com: Hvilke forventninger har dere til samlingen i august?

Rv4

Fysisk møte

Valg av mål bli mer konkretisert.

At vi lander et overordnet rammeverk og kan begynne å konkretisere og systematisere

At vi møtes fysisk hvis det er mulig.

Få mer kunnskap, og gi innspill. Ja takk, begge deler.

Jeg har behov for at vi snevrer det inn og rydder snart. Skal vi diskutere hvorvidt det skal være lov med takterrasser, eller hva visjonen for kommunen er?

Konkrete mål

Boligutvikling. Mer utbygging hvor.

Samling om hovedtrekk og tilnærming som gjør at oktobersaken kan bli best

Konkrete mål og satsingsområder.

Alternativer til planlagt på arealbruk på Mo er ikke utredet. Det må belyses neste gang.

Kan vi endre 80 - 20 utbyggingen

Bli enige om hvor detaljerte vi skal være

Nytenkning rundt utbyggingsområder

Fysisk møte på dagtid. Lang dag nå.....

Alle deltar!

Vi må bli enige om måla og hva de inneholder, og så må vi bli konkrete!

Lære av andre under utarbeidelsen av selve kommuneplanen.

Ja, til fysisk møte!

Viken jobber med å endre 80/20. Glimrende mulighet! Hva tenker vi om det?

Presentasjon: Føringer og resultater, eksempler fra andre kommuner.

Disposisjon

- Føringer - resultater fra undersøkelser, workshops i Nittedal
 - Vedtatt planprogram
 - Brukerundersøkelser – en oppsummering
- Ulike tilnærminger
- Eksempler fra andre kommuner (Lillestrøm – Indre Østfold - Stavanger)
- Hva blir viktig for Nittedal kommune?

Fra Nittedal Planprogram kommuneplan 2022-2034:

- FNs 17 bærekraftsmål skal være det politiske hovedsporet for å ta tak i vår tids største utfordringer (regjeringen).
- Kommunens styringsmål må være i samsvar med utviklingen og oppfattes som aktuelle og relevante.
- Skal nåværende styringsmål endres eller suppleres?
- Er nåværende strategier hensiktsmessige for å nå styringsmålene.
- Hvilke mål skal vi i særlig grad arbeide med
- Hvordan skal målene implementeres.
- Analysere og tydeliggjøre sammenhengen mellom kommunens framtidige styringsmål og de av FNs bærekraftsmål som Nittedal ønsker å vektlegge

=> resultat: ett sett av styringsmål.

NKs styringsmål og FNs bærekraftsmål

Grunnlagsmateriale som er linket/sendt ut i forkant av dagens møte er:

- Oppsummeringsrapport fra POD 19 april - Utarbeidet av Prosessarbeid og TinKr
- Rapport om samarbeid med skolene - Barn og unge
- Rapport fra administrasjonens workshop 11.3 (Utsendt tidligere).
- Innbyggerundersøkelsen 2021 (med tekstsvaer)
- Utsendt notat til denne WS - som sammenfatter oppsummeringene og gir eksempler på ulike tilnæringsmåter til styrings-/samfunnsmaal

Viktigste FN-mål for NK – Fra involvering

	POD 19 APRIL	Administrasjonens Workshop 11.3	Innbyggerundersøkelsen	Skole-involvering Barn og unge	Ungdomsrådet
1 Utvidde fattigdom					2
2 Utvidde sukt				2(1)	
3 God helse og livskvalitet	1	1	1	1	1
4 God utdanning	1	1	1	1	1
5 Likstilling mellom kjønnene				1	
6 Rent vann og gode sanitærforhold			1		1
7 Ren energi til alle					
8 Anstendig arbeid og økonomisk vekst	2	2	1		
9 Industri, innovasjon og infrastruktur	2		2		
10 Mindre ulikhet					
11 Bærekraftige byer og lokalsamfunn	1	1	1		2
12 Ansvarlig forbruk og produksjon			2		2
13 Stoppe klimaendringene	1	1	1	1	1
14 Lev i havet					
15 Lev på land				1	
16 Fred, rettferdighet og velværende nest			2		
17 Samarbeid	1	1	1	2	1

Mulig kortkonklusjon fra involveringsprosessene kan være:

Økt vektlegging på:

- Kommune 3.0 – samskaping/samarbeid mellom kommune og innbyggere
- Klimatiltak og ivaretagelse av naturen
- Trygghet – både i nærmiljørelasjoner og for at nødvendige behov dekkes
- Færre styringsmål – skille mellom samfunns mål og org.mål

Ett eksempel på en kortvariant med 3 ord for Nittedalssamfunnet:

Grønt – Trygt – Nært

Kommuneeksempler – Lillestrøm kommune

4 satsingsområder

- klima og miljø,
- by- og tettstedsutvikling,
- hele livet
- innovasjon.

For hvert satsingsområde har Lillestrøm valgt ut prioriterte bærekraftsmål. Til hvert av disse 4 satsingsområdene er det også utarbeidet et hovedmål: «Lillestrøm kommune skal ...». Under hovedmålet følger ulike delmål.

<https://www.lillestrom.kommune.no/planstrategi/planstrategi-2020-2025>

Noen hovedtilnærminger (inkl FN17):

- A. Beholde dagens målstruktur og justere/endre samfunns-/styringsmålene?
- B. Velger ut 3-5 satsingsområder. Deretter vektlegges de viktigste og mest relevante av FNs 17 bærekraftsmål i forhold til valgte satsingsområder.
- C. Erstatte dagens samfunns-/styringsmål med alle/eller noen av FN17 og gjøre de til våre egne samfunns mål.

... Lillestrøm forts

Klima og miljø	By- og tettstedsutvikling	Helt livet	Innovasjon
<p>Utvikles kommuner der naturen utnyttes, utnyttes og ivaretas gjennom planlegging, styring og gjennomføring, samtidig som kommuner skal ivareta og fremme bærekraftsambisjonene.</p>	<p>Utvikles kommuner der by- og tettstedsutvikling og bærekraftige aktiviteter.</p>	<p>Utvikles kommuner der alle har god livskvalitet og gode muligheter for å leve et godt liv.</p>	<p>Utvikles kommuner der innovasjon, kompetanse og kunnskap fremmes.</p>
<p>Utvikles kommuner der naturen utnyttes, utnyttes og ivaretas gjennom planlegging, styring og gjennomføring, samtidig som kommuner skal ivareta og fremme bærekraftsambisjonene.</p>	<p>Utvikles kommuner der by- og tettstedsutvikling og bærekraftige aktiviteter.</p>	<p>Utvikles kommuner der alle har god livskvalitet og gode muligheter for å leve et godt liv.</p>	<p>Utvikles kommuner der innovasjon, kompetanse og kunnskap fremmes.</p>
<p>Utvikles kommuner der naturen utnyttes, utnyttes og ivaretas gjennom planlegging, styring og gjennomføring, samtidig som kommuner skal ivareta og fremme bærekraftsambisjonene.</p>	<p>Utvikles kommuner der by- og tettstedsutvikling og bærekraftige aktiviteter.</p>	<p>Utvikles kommuner der alle har god livskvalitet og gode muligheter for å leve et godt liv.</p>	<p>Utvikles kommuner der innovasjon, kompetanse og kunnskap fremmes.</p>

Eks Indre Østfold

5 satsingsområder:

- Levekår
- Klima og natur
- Økonomi
- Næringsutvikling
- Samskaping

Til hvert satsingsområde har de knyttet til de mest relevante FN-målene. Under hvert punkt har de mer overordnede mål, samt punkter for hva de vil gjøre de nærmeste årene.

Quo vadis - veien videre? Kommuneplanen skal være

- et redskap for bærekraftig utvikling
- bidra til ønsket samfunnsutvikling
- bidra til langsiktighet
- bidra til innbyggermedvirkning- demokrati-samhandling
- sikre politiske prioriteringer av ressurser
- et styringsredskap for administrasjonen til planlegging/saksbehandling, styring av ressurser – tildeling av tjenester – kompetanse
- skape forståelse og legitimitet for beslutninger for innbyggere, politikere og administrasjonen
- grunnlag for lokalisering og arealutnyttelse
- mm

Eks Stavanger

Presentasjon: Introduksjon til arealstrategi

Agenda

- Hva er langsiktig arealstrategi?
- Føringer fra planprogram, utfordringsnotatet og viktige nasjonale og regionale føringer
- Innhold i arealstrategien
- Eksempler fra andre kommuner - hvordan de har innrettet arealstrategien
- Hva skal vi gjøre

Samfunns mål og langsiktig arealstrategi

- Arealstrategien skal forankres i samfunnsdelen
 - Arealstrategien må bygge på samfunnsmålene
- ⇒ Arealstrategi behandles sammen med samfunns mål høsten 21
- ⇒ Arealstrategien skal gjelde for all arealplanlegging

Hva er langsiktig arealstrategi?

- Arealstrategien binder kommuneplanens samfunnsdel og arealdel sammen.
- Gir hovedprinsipper for kommunens arealforvaltning.
- Innebærer verdivalg og avveining av motstridende hensyn.
- Skal gi tydelige føringer for all arealforvaltning
- Hvor skal befolkningsveksten skje
- I hvor stor grad skal kommende vekst skje med fortetting
- I hvor stor grad skal det bygges på ubebygde områder

Hvorfor arealstrategi

- Ønsket utvikling basert på samfunnsmålene
- Tydelige føringer for arealforvaltningen
- Prioritere
- Arealinnspillene skal vurderes opp mot arealstrategiene

Vekst og vekstfordeling

Ønsket vekst fastsettes i samfunnsmålene

Hvordan veksten skal fordeles og lokaliseres fastsettes i arealstrategien

Hvor stor andel av veksten skal tas med fortetting og ubebygde arealer fastsettes i arealstrategien

Føringer for arealstrategi

- FN's Bærekraftig byer -og lokalsamfunn
- Klima og naturhensyn - stoppe klimaendringene
- Rotnes skal ha hovedtyngden av bolig- og arbeidsplassveksten.
- Senterstruktur
- Levende tettsteder og god bokvalitet
- Gangavstand mellom funksjonene
- Næringsutvikling - rett næring på rett sted

Innhold arealstrategi

- Sikring av natur og blågrønn struktur
- Prinsipper for sammenhengende grønnstruktur
- Boligutvikling og sosial boligutvikling
- Balanse mellom fortetting og bygging på ubebygde områder på Rotnes.
- Lokalisering av arealformål til næring, offentlig og privat tjenesteyting
- Senterstruktur - definere lokalsentrenes innbyrdes roller
- Etterbruk av skolene
- Sikre viktige kulturmiljøer og friluftsområder

Grønn grense - Rotnes

Definerer langsiktig avgrensning av tettstedet og markerer hvor tettstedet slutter og vernet begynner.

Avgrensningen defineres på grunnlag av ønsket langsiktig utvikling av tettstedet og gangavstander.

Grønn grense vil avklare et vekstpotensialet på Rotnes.

Hva skal vi gjøre etter sommerferien

- Workshop i august - Grønn grense og forrettingsanalyse Rotnes
- Medvirkning med ulike grupper
- Sak i oktober - Føringer fra kommunestyret om styringsmål og arealstrategi
- Konsekvensutredning av arealinnspillene etter kommunestyrets behandling i oktober
- Forslag til kommuneplan m/konsekvensutredning sendes på høring våren 22

Eksempler fra andre kommuner

- Lillestrøm. Kobler arealstrategien til hvert satsingsområde
- Indre Østfold har en mer løstrevet arealstrategi med fokus på vekst og attraktivitet, klima og natur, sosial bærekraft og senterstruktur
- Asker kommune. Areal- og transportutviklingen og økonomiutviklingen er vurdert i et lengre tidsperspektiv enn øvrige samfunns mål. Hovedmål, delmål og strategi.

Sitater fra Rapport om samarbeid med skolene – barn og unge (2021):

«Jeg tror den største utfordringen er hvor mange mennesker som har kommet til Nittedal i det siste. Alt her bygges ut, skoler, senterer, leiligheter over alt. Det er en stor utfordring for Kommunen og holde styr på alt dette og det blir nok verre i fremtiden»

«Det jeg mener Nittedals største utfordring er, at de ikke har nok steder og lage hus og sånt»

«At det kan bli for mange folk»

«Å ha nok jobber, bare 3 fabrikker og ikke så mye steder og jobbe her»

Til slutt

Vekst og utvikling

Av **TINKR** og **Prosessarbeid**